

Boris Jedinák
Dýchánek u paní W.

Sluha

Pan Massard

Paní Massardová

Pan Keen

Paní Keenová

Pan Crowley

Paní Crowleyová

Parcker

Plukovník Bane

Vdova Heelová

Malfred

Opona se zvedá

- Útulný salónek vybavený zachovalými starožitnostmi, pianinem, květinami, dvěma kavárenskými stolky, dvěma křesly a úctyhodně tvářící se společností:

Vdova Heelová sedí sama u jednoho stolku, paní Keenová a paní Crowleyová společně u druhého. U téhož stolu se mačká i paní Massardová (stolek je evidentně pouze pro dva lidi). Vypadá to, že odmítá sedět s vdovou Heelovou. Plukovník Bane si velebí v křesle, stejně jako Parcker v druhém. Pan Keen a pan Massard stojí blízko u sebe, jako by právě vedli dialog. Pan Crowley stojí tak, aby byl ke všem blízko a všechny dobře slyšel. V ruce drží sklenici červeného vína a mnohokrát se bude během hry ohlížet po sluhovi, aby mu ji doplnil. Malfred stojí v koutu místnosti podobně osamělý jako Heelová. Ruce má povětšinu času za zády, ne levé má rukavici.

Dýchánek je již ve své konečné části - tj. hosté dojírají, případně dopíjejí a konverzují. Sluha se zvědavým výrazem ve tváři přechází po místnosti a sklízí špinavé nádoby. -

Dr. Parcker : Jaká to podivnost, že se paní W. neúčastní vlastního dýchánku!

Paní Keenová: Nebudte netaktní, vždyť se nám všem tak srdečně omlouvala.

Dr. Parcker: *(Vyděšeně.)* Nehněvejte se na mne, paní Keenová, já to tak nemyslel. Koneckonců i ve své nepřítomnosti je velice pohostinná, *(Trapně se zasměje do ticha.)* heh.

Paní Massardová: Všimli jste si těch nádherných květin, jež zde paní W. pěstuje? Ó, ty voní!

Paní Crowleyová: *(Kysele.)* Ano, voní. *(Se zlostí pohlédne na svého muže.)*

Paní Massardová: Musím se paní W. příště optat, jaký na to má, jak se říká, grif.

Plukovník Bane: *(Sedí velice uvolněně.)* Řeknu vám, na to, že je teprve půl čtvrté, jsem přecpaný k prasknutí. Ale těm nadýchaným muffinům jsem nemohl odolat!

Malfred: *(Pro sebe.)* Tak proto na mne žádný nezbyl.

Dr. Parcker: Sladké v takové míře může ztropit pořádný nepořádek.

Paní Keenová: Pravda. Zrovna v pondělí mi pan doktor Parcker trhal zkaženou stoličku. Dnes už bych cukroví nevzala do úst! Stále cítím, jak mne ten zub bolel. A to tam už není!

Dr. Parcker: *(Nejistě.)* Jak říkám. Pořádný nepořádek.

Heelová: *(Plukovníku Baneovi.)* Ani já neholduji přejídání. Jsem toho názoru, že člověk má své tělo udržovat v nejlepší formě. *(Asketicky.)* Zdraví je základ!

Plukovník Bane: Pche! Vy mi nemáte co povídat! Když jsem bojoval v Africe, užil jsem si hladu až, až!

Pan Crowley: Jak praví básník...

Plukovník Bane: (Ustrašeně.) Básník?!

Pan Crowley: Ano, básník. Jez, abys žil, a nežij, abys jedl!

Malfred: (Pro sebe.) Nežij, nežij, nežij! (Mne si levou ruku, na které má rukavici.)

Pan Massard: (Panu Keenovi.) Obzvláště mladí rybáři, nezkušení, hříšně podceňují samotné instalování žížaly na háček.

Paní Massardová: (Zaslechne útržek z promluvy svého manžela a těžce polkne, jako by tím chtěla potlačit zlost.)

Pan Keen: (Reaguje na Massarda.) Vskutku?

Pan Masasard: A pak se velice diví, když je musí po pěti minutách měnit. (Se zaujetím.) Ona se totiž ryba třeba k háčku s žížalou dostane, jenže bez potíží z něj tlamou kroužkovce strhne.

Pan Keen. Neprodraží se to? Chci říci, za kolik jsou dnes žížaly prodávány?

Pan Massard: (Dá oči v sloup.) Nejhorší, co jako rybář můžete udělat, je, že si žížaly koupíte! Správně je musíte sesbírat sám. Nejlépe po dešti! (Mávně rukou na znamení, že tento rozhovor nemá již význam. Zkusí tedy zavést jiný.) Pane plukovníku, slyšel jsem o velice zvláštním druhu krokodýla, žijícím na území severní Afriky. Je pro něj typická namodralá barva a žluté oči.

Plukovník Bane: *(Světácky.)* Ovšem! To půjde o vzácného, leč vysoce nebezpečného modrého krokodýla se žlutýma očima.

(Pan Massard a plukovník se pouštějí do rozhovoru.)

Pan Keen: *(Rozpoznal, že u pana Massarda propadl. Smutně svěsí hlavu a mlčí.)*

Pan Crowley: *(Chystá se cosi sdělit své choti. Nadechuje se, když ho předběhne paní Keenová.)*

Paní Keenová: *(Paní Crowleyové.)* Slyšela jste, co se událo na včerejší premiéře Královy milenky?

Paní Crowleyová: *(Ukáže manželovi záda.)* Dosud ne, povídejte!

(Paní Keenová a paní Crowleyová se pouštějí do rozhovoru.)

Pan Crowley: *(Je otráven z manželčiny nevšímavosti.)* Pane Parckere, co soudíte o situaci ve východním Prusku?

Dr. Parcker: Já bych to neviděl tak beznadějně. Takových excesů již bylo! I když...

(Pan Crowley a dr. Parcker se pouštějí do rozhovoru.)

Plukovník Bane: *(Nevěřohodně přehrává.)* K čertu, můj žlučník! *(Odbíhá na toaletu.)*

Paní Heelová: *(Jelikož si jí nikdo nevšímá, tváří se uraženě a popíjí čaj.)*

Sluha: *(Zanechá své práce. K divákům-)* To je ale pěkná společnost, vidíte? *(S ironií.)* Jedna radost nosit jim ty vypečené koláčky a pak sklízet drobky, zatímco si tak nádherně dokazují své vybrané společenské chování. Leč nic není takové, jaké se to zdá být.

Vezměme si například pana doktora Parckera, jedenačtyřicetiletého dentistu. Od úterý se paní Keenové urputně vyhýbá, jelikož jí v pondělí vytrhl špatný zub. Chybu nepřiznal a teď se bojí, aby na to nepřišla.

Muž paní Keenové má zase jiné bolesti. Vyplácí velice vysoké sumy svému bratranci, jenž je závislý na morfiu, tedy i neschopný jakékoli práce. Aby dostal z pana Keena kýžené peníze, vyhrožuje mu, že prozradí paní Keenové, kam její manžel každý pátek chodí. Do vykřičeného domu madam de Borges, kde si oblíbil osmnáctiletého norského chlapce.

To by byl jeden manželský pár. Co zbylé dva?

Velmi zamotané to mají pán a paní Crowleyovi. Paní Crowleyová zhruba před dvěma lety podváděla svého muže se zde přítomným Malfredem. Avšak důsledky této špinavosti byly mnohem vážnější, než oba mohli čekat. Jedné noci, možná že už rána, se vracela od milence k manželovi. A že byla po aktivně probdělé noci unavena, spletla si chodník s vozovkou, zavčas si nevšimla jedoucího vozu a ten ji srazil. Měla štěstí, že vůbec přežila. Ke všemu se v bolestech a hoři manželovi přiznala. S nevěrou byl konec, leč v panu Crowleym se počal hromadit vztek. Na jednu stranu mu bylo líto ženu opustit, ovšem zlost na ni měl velkou. Řešení si našel podivné. Vždy, když ho paní Crowleyová požádá, by zalil v domě květiny, tiše se vydá do zahrady, vezme kýbl koňského hnoje a pokojové květiny krom zalití i řádně pohnojí. Jeho manželka pak zápachem pyká za

vášnivou nevěru. Jako by nestačila několikanásobná fraktura, že?

To by v tom byl ale ďas, kdyby něco nebylo i s Malfredem.

Malfred: *(Ošije se, promne si levou ruku.)*

Sluha: Mladý pan Malfred je vynikající klavírista. Tedy alespoň byl. Často obšťastňoval rozněžnělou paní Crowleyovou romantickými skladbami na klavír. Jenže po pádu jejich románku nastalo období smutku a depresí. Přišly pocity méněcennosti, ohavnosti. Jistě si to dokážete představit. Paní Crowleyová pro něj neměla útěchy. Vždyť si ho také už vůbec nevšíkala. Celé to došlo tak daleko, že se jednoho odpoledne, kdy ze sebe vypaloval žal kořalkou, rozhodl spáchat sebevraždu. Jenže ve své opilosti si namísto hlavy prostřelil levou dlaň. Stalo se tedy, že krom paní Crowleyové ztratil i klavír. To však tají. Proč? Snad si nechce svou hudební impotenci přiznat.

Když už jsme u těch solitérů, máme zde i madam Heelovou. Proč z ní hořký sarkasmus jen teče? Je to smutný příběh. Před mnoha lety, když už se málem vzdala naděje, porodila synka. Byla samým štěstím bez sebe. Brzy ji však zemřel. Do mozku se mu dostala larvocysta Měchožila zhoubného. Pakliže ji tři roky na to zemře manžel, snadno zanevře na jakékoli radosti života.

Dalším samotářem je bodrý plukovník Bane. Nemusím snad ani zmiňovat, že nikdy v Africe nebyl. Jeho vojenská služba se omezila pouze na stráž státních rezerv. Mnohem zajímavější je jeho druhá kariéra, a to kariéra básnická. Všimli jste si, jak běžel, údajně kvůli žlučníku, na toaletu? Pan plukovník poeta má totiž jistou úchytku - psát na dveře toalet nevkusné a vysoce vulgární básně, věnované zejména dámám. Poslední básníkově veledílo bylo psáno na účet paní

Massardové. Naneštěstí si ho adresátka přečetla a dodnes jí nedá spát, kdo je autorem onoho nevkusného sonetu.

Chtěl bych být pochován v Tvém lůně,

Rochňat se tam jak malé slůně.

Plukovník Bane si teď musí dávat na paní Massardovou pozor.

Ale manžele Massardovi tíží mnohem vážnější problémy. *(Ironicky.)* Jelikož jsme ve slušné společnosti, nebudu onen známý ložní problém zvat pravým jménem. Jednoduše Massardovi mají lůžka oddělená tlustou stěnou. Stejně jako monsieur Crowley i pan Massard má svou metodu, jak filtrovat potlačené pudy. Zákeřně a zlomyslně umisťuje do manželčina chladného lůžka dlouhé žízaly. *(Poťouchle na diváky mrkne.)* Patrně ji mají obměkčit.

Snad nyní chápete, jak ohromné úsilí tato společnost vynakládá na svou sebekontrolu, na dodržení společenského chování. Jak se snaží být normálními.

(Ke všem.) Panstvo, přeje si ještě někdo něco malého zakousnout?

Paní Keenová: Bolí mne zub, ne děkuji.

Dr. Parcker: *(Hořce polkne.)* Zub! Zas ten zatracený zub?! To ne!
(Zacpává si uši.) Už to neříkejte! Jsem neschopný! *(Padá k zemi, svíjí se a vřeští.)*

Pan Crowley: Já též! Jsem slepý ňouma! Do kytek! *(Šílí.)*

Paní Crowleyová: A to je vina jen mé nevěry! *(Buší pěstmi do svého muže, také propadá nepřičetnosti.)*

Pan Keen: Nevěra?! Já už za morfium platit nechci! Vždyť nemám ani na rohlíky! Jsem troska! Prasácká troska! *(Ztrácí nad sebou kontrolu.)*

Paní Keenová: Nevěra? Troska? Rohlíky? Můj zub! Stále ho tam cítím! Není zdravý! *(Omdlí bolestí zubu.)*

Heelová: Jak není zdravý? Vše musí být zdravé! Zdraví je základ života. Dětského... *(Počne vzlykat, posléze propadne v příšerné kvílení.)*

Kapitán Bane: *(Přichází z toalety.)* Co se to tu děje?! Proč se všichni svíjejí na podlaze?

Pan Massard: *(Propuká v hrozivý smích, jenž se nedá zastavit.)* Svíjejí se... Ano. Svíjejí se jako žížaly!

Paní Massardová: Ne! Žížaly dnes ne! Aáááá! *(Začíná se cukat, jako by ze sebe chtěla žížaly smést.)*

Heelová: *(Na vteřinu přemůže pláč a zaúpí-)* Malfrede, nemohl byste, prosím, zahrát něco veselého na klavír? Prosím vás, snažně vás prosím!

Malfred: Já... *(Popadá dech.)* Já nemůžu! *(Strhne si rukavici, odhalí tak ránu. Hroučí se a bije pěstmi do podlahy.)*

Sluha: Předpokládám, že již nikdo dezert nechce. Nicméně stačilo říci ne.

(Sbírá zbylé špinavé nádoby. Odchází. Nechává za sebou hořekující a chaoticky se svíjející společnost.)

Opona padá

